

Motion till riksdagen 2025/26:1844

av **Monica Haider (S)**

En ny modell för lärlingsutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga styrkorna i en ny modell för lärlingsutbildning där man särskilt tittar på den danska modellens samarbete mellan arbetsmarknadens parter och det offentliga och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den danska modellen för lärlingsutbildning lyfts ofta fram som ett framgångsrikt exempel på hur yrkesutbildning kan organiseras i nära samarbete mellan arbetsmarknadens parter och det offentliga. Kärnan i modellen är ett starkt partnerskap mellan branscherna, staten och utbildningsinstitutionerna – där alla aktörer tar ett gemensamt ansvar för att utbilda nästa generations yrkesarbetare.

En viktig del i modellen är att lärlingarna under sin utbildningstid tillbringar stor del av tiden ute på arbetsplatser, i så kallade praktikperioder. Företagen spelar alltså en central roll i utbildningen, men till skillnad från många andra länder bär de inte detta ansvar ensamma.

Det som särskiljer den danska modellen är det solidariska finansieringssystemet. Alla företag inom en bransch betalar in till en gemensam fond – den så kallade Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB). Ur denna fond finansieras bland annat

lärlingslöner, vilket innebär att kostnaden för att ta emot en lärling inte faller tungt på enskilda företag.

Detta system skapar rättvisa förutsättningar mellan stora och små aktörer, och gör det ekonomiskt möjligt för fler företag att bidra till yrkesutbildningen. Det säkerställer också att utbildningssystemet kan matcha arbetsmarknadens behov, eftersom branscherna själva är med och styr både innehåll och volym i utbildningarna.

Genom modellen uppstår en naturlig koppling mellan utbildning och arbetsliv. Lärlingarna får relevant och uppdaterad kompetens, företagen får tillgång till välutbildad arbetskraft, och samhället som helhet får en yrkesutbildning som håller hög kvalitet och leder till jobb.

Vi menar att det är när bransch och samhälle tar ett gemensamt ansvar för kompetensförsörjningen, som yrkesutbildning kan bli både attraktiv, hållbar och effektiv.

Monica Haider (S)